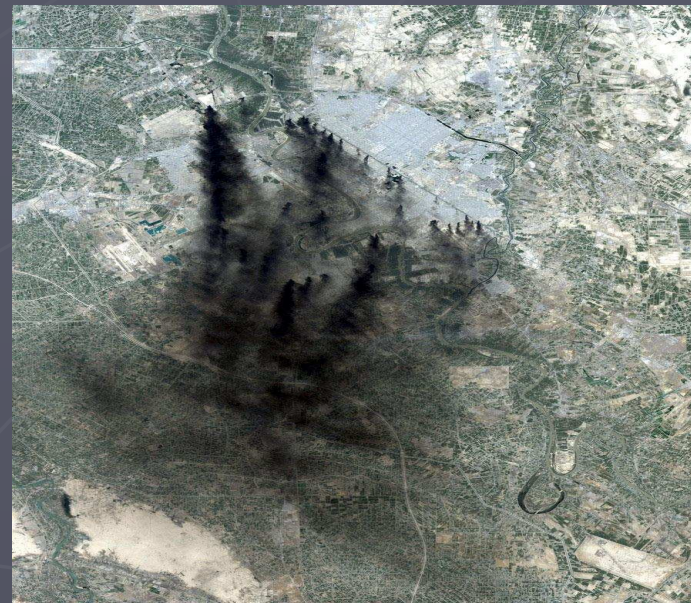

Irák

- mezinárodní právo v troskách?

opakování sebeobrana

▶ případ Caroline z r. 1837

- akce v sebeobraně je oprávněná v případě *naléhavé a neodvolatelné nutnosti* sebeobrany, která *neponechává žádnou možnost volby prostředků ani okamžik k úvaze*
- „necessity of that self-defense is *instant, overwhelming, and leaving no choice of means, and no moment for deliberation.*”

Zpráva o stavu unie

- ▶ 29.ledna 2002 G.W.Bush:
  - „States like these, and their terrorist allies, constitute an *axis of evil*, arming to threaten the peace of the world. By seeking weapons of mass destruction, these regimes pose a grave and growing danger. They could provide these arms to terrorists, giving them the means to match their hatred. They could attack our allies or attempt to blackmail the United States. In any of these cases, the price of indifference would be catastrophic.“
    - ▶ www.whitehouse.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html

Národní bezpečnostní strategie

▶ 17. 9. 2002 vydání Národní bezpečnostní strategie -

www.whitehouse.gov/nsc/nss.pdf

- *„The United States has long maintained the option of preemptive actions to counter a sufficient threat to our national security. The greater the threat, the greater is the risk of inaction—and the more compelling the case for taking anticipatory action to defend ourselves, even if uncertainty remains as to the time and place of the enemy’s attack. To forestall or prevent such hostile acts by our adversaries, the United States will, if necessary, act preemptively.“*

▶ posun od preemptivního zasahování k preventivnímu

- *preemptivní zásah (preemptive; interceptive self-defence)*
  - ▶ předběžné použití síly čelící bezprostřední a jisté hrozbě útoku, mezinárodně právně přijatelnější postup
- *preventivní zásah (perventive; anticipatory self-defence)*
  - ▶ předběžné použití síly bez důkazu bezprostředně hrozícího útoku s cílem zajistit, že hrozba v budoucnu nevznikne

vývoj událostí

- ▶ 29. ledna 2002 – Zpráva o stavu unie
- ▶ 17. září 2002 – Národní bezpečnostní strategie
- ▶ 11. říjen 2002 – Kongres přijal "Authorization for Use of Force Against Iraq Resolution of 2002"
- ▶ 9. listopad 2002 - rezoluce Rady bezpečnosti 1441
- ▶ 20. března 2003 – počátek bombardování
- ▶ 9. dubna 2003 – pád Bagdádu
- ▶ 1. května 2003 – oficiální ukončení invaze
- ▶ 13. prosince 2003 – chycen Saddam Hussein

právní odůvodnění

- ▶ USA nejčastěji argumentovaly
  - právem na preventivní sebeobranu
    - ▶ Irák vlastnil a vlastní zbraně hromadného ničení, které už několikrát použil
    - ▶ součást války proti terorismu
  - (změnou režimu, porušováním LP – hum.int.)
- ▶ Velká Británie, Austrálie nejčastěji
  - implikovaným zmocněním Rady bezpečnosti
  - (změnou režimu, porušováním lidských práv)

argumentace UK – Lord Goldsmith

- ▶ Korunní žalobce Lord Goldsmith ve zprávě ze 7.3.2003 pro Tonnyho Blaira uvádí (tzv. implikované zmocnění):
  - Rezoluce RB 1441 (2002) tvrdí, že Irák nedodrží požadavky v dřívějších rezolucích uložené, čímž porušuje mezinárodní právo
  - Rezoluce RB 678 (1990) spolu s rezolucí RB 687 (1991) umožňující použít sílu proti Iráku byly proto rezolucí RB 1441 (2002) oživeny
    - <http://image.guardian.co.uk/sys-files/Guardian/documents/2005/04/28/goldsmithannotatedfinal.pdf>

argumenty odpůrců

- ▶ právo na preventivní sebeobranu nepoužitelné – chybí bezprostřední hrozba
- ▶ právo na změnu režimu není mez. právem uznané
- ▶ humanitární intervence – chybí ohromující (overwhelming) humanitární katastrofa
- ▶ implikované zmocnění v kombinaci rezolucí 678, 687, 1441 – rezoluce od sebe vzdáleny 12 lety, koncipovány pro jiný kontext
- ▶ rezoluce 1441 neobsahuje výslovné zmocnění

nejistoty

- ▶ rezoluce 1441 sice neautorizovala použití síly, ale zároveň nestanovila, že je nutno přijmout k autorizaci síly další rezoluci
- ▶ situace po rezoluci 1441 byla taková, že bylo deklarováno několikanásobně porušení rezolucí RB Irákem (podle UK – min. 9 rezolucí), Irák byl varován před „důsledky“ v případě, že bude nadále porušovat rezoluce, RB ale výslovně sílu neautorizovala, ta „visela ve vzduchu“
- ▶ postup koalice nebyl odsouzen rezolucí RB, nebyla deklarována agrese ani porušení míru
- ▶ co se týče otázky unilaterality zásahu – podle počtu zemí bylo do zásahu zapojeno více států než v roce 1991 při akci proti invazi do Kuvajtu

zbraně hromadného ničení

- ▶ vyšetřování pochybení zpravodajských služeb se věnovaly zprávy v UK a USA:
  - ▶ Butler Report: Review of Intelligence on Weapons of Mass Destruction
    - klíčové poznatky odůvodňující válku se ukázaly jako nedůvěryhodné, zdroje nebyly často ověřované a spoléhalo se na zprávy z druhé ruky
    - 16.7. 2004 - <http://image.guardian.co.uk/sys-files/Politics/documents/2004/07/14/butler.pdf>
  - ▶ Iraq Survey Group: Duelfler (Kay) Report
    - do března 2003 přesvědčoval Hussain své okolí, že zbraněmi disponuje
    - k březnu 2003 nevlastnil Hussain žádné rozmístěné zbraně hromadného ničení
    - program vývoje WMD od konce studené války podstatně zastaral, od roku 1991 nebyly žádné WMD produkovány
    - 30.9. 2004 - http://www.cia.gov/cia/reports/iraq_wmd_2004/

kritika nevládních organizací

▶ Human Rights Watch (www.hrw.org/reports/2003/usa1203)

- Off Target: The Conduct of the War and Civilian Casualties in Iraq
  - ▶ vážná porušení humanitárního práva spáchaná ze strany **iráckých sil** (zneužití symbolů červeného kříže, použití nášlapných min, využívání nemocnic a mešit k vojenským účelům, nepřijetí dostatečných opatření k minimalizování ztrát na lidských životech, oblékání se do civilních oděvů) i **koaličních jednotek** (nepřijetí dostatečných opatření k omezení ztrát na lidských životech, užití kazetových bomb)

▶ Amnesty International (web.amnesty.org/library/Index/ENGMDE140012006)

- Beyond Abu Ghraib: detention and torture in Iraq
  - ▶ koaliční jednotky a jednotky nové irácké vlády zadržují osoby bez obvinění, dopouštějí se na nich mučení a špatného zacházení

